

Datum van
inontvangstneming

:

27/01/2026

Zaak C-743/25 [Skrujc]ⁱ

Verzoek om een prejudiciële beslissing

Datum van indiening:

20 november 2025

Verwijzende rechter:

Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (Polen)

Datum van de verwijzingsbeslissing:

18 november 2025

Strafprocedure tegen:

B.K.

Wojskowy Sąd Okręgowy

w Warszawie

Zaaknummer: SA 28/25

-AFSCHRIFT-

BESLISSING

Warschau, 18 november 2025

De Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (militaire rechter in tweede aanleg
Warschau, Polen), samengesteld als volgt:

[OMISSIS]

rechter Piotr Raczkowski (rapporteur)

zonder deelname van de partijen,

na ambtshalve behandeling ter terechtzitting op 18 november 2025, in de zaak van
B.K., soldaat reservist, zoon van M., veroordeeld bij niet-definitief vonnis van de

ⁱ Dit is een fictieve naam, die niet overeenkomt met de werkelijke naam van enige partij in de procedure.

Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie (militaire rechter in eerste aanleg Warschau, Polen) van 31 januari 2025 in zaak nr. Sg 65/24,

inzake voorlegging van prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie krachtens artikel 267, derde alinea, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (Dz. U. nr. 90 van 2004, volgnr. 864/2; hierna: „VWEU”),

heeft beslist:

- I. krachtens artikel 267, tweede alinea, VWEU de volgende prejudiciële vragen betreffende de uitlegging van het Unierecht aan het Hof van Justitie van de Europese Unie voor te leggen:
 1. Moet het Unierecht, waaronder artikel 19, lid 1, tweede alinea, van het Verdrag betreffende de Europese Unie (hierna: „VEU”), gelezen in samenhang met artikel 2 VEU, aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan nationale bepalingen als artikel 69, leden 1 en 1a, van de Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (wet betreffende de organisatie van de gewone rechterlijke instanties) van 27 juli 2001, gelezen in samenhang met artikel 70, lid 1, van de Ustawa – Prawo o ustroju sądów wojskowych (wet inzake de organisatie van de militaire rechterlijke instanties) van 21 augustus 1997, op grond waarvan de bevoegdheid om toestemming te verlenen voor de verdere uitoefening van het ambt van rechter na het bereiken van de pensioenleeftijd is toegewezen aan een orgaan als de Krajowa Rada Sądownictwa (nationale raad voor de rechtspraak, Polen; hierna: „KRS”), dat, gelet op de manier waarop zijn leden worden gekozen en de wijze van functionering, geen waarborgen biedt voor onafhankelijkheid van de politieke macht, en waarvan het besluit inzake de verdere uitoefening van het ambt van rechter definitief is?
 2. Moet het Unierecht, waaronder artikel 2 VEU, artikel 4, lid 3, VEU, en artikel 19, lid 1, eerste alinea, [VEU], gelezen in samenhang met artikel 267 VWEU, aldus worden uitgelegd dat het in de weg staat aan een praktijk van de KRS die inhoudt dat de KRS in de loop van de procedure voor het verlenen van toestemming voor de verdere uitoefening van het ambt van rechter weigert bepaalde elementen van uitlegging van het Unierecht in een arrest van het Hof – zoals het arrest van 3 juli 2025, Lita en Jeszek, C-646/23 en C-661/23, EU:C:2025:519 – in aanmerking te nemen, als gevolg waarvan deze procedure zonder besluit wordt beëindigd omdat de rechter op wie de procedure betrekking heeft al op pensioen is gesteld op grond van de bepalingen van nationaal recht die volgens dat arrest in strijd zijn met het Unierecht?
 3. Indien de eerste of tweede vraag bevestigend wordt beantwoord: moeten het Unierecht, waaronder artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met artikel 2 VEU, en het beginsel van voorrang van het

Unierecht, aldus worden uitgelegd dat nationale instanties – waaronder een nationale rechterlijke instantie, de organen van een rechterlijke instantie die bevoegd zijn om de samenstelling van de rechtsprekende formaties van een nationale rechterlijke instantie vast te stellen en te wijzigen of die bevoegd zijn te beslissen over de verdere uitoefening van het ambt van rechter, en de KRS – verplicht zijn te weigeren bindende kracht toe te kennen aan het in de tweede vraag bedoelde besluit van de KRS om de procedure te beëindigen, als gevolg waarvan de betreffende rechter zijn ambt na het bereiken van de pensioenleeftijd kan blijven uitoefenen totdat zijn zaak is behandeld door de KRS in een samenstelling die waarborgen biedt voor zijn onafhankelijkheid van de politieke macht, of totdat hij de uitgestelde pensioenleeftijd heeft bereikt?

- II. op grond van artikel 4, lid 3, VEU en artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in samenhang met artikel 267 VWEU, de toepassing van de in de eerste vraag in punt I genoemde nationale bepalingen op te schorten – voor zover de toepassing van deze bepalingen ertoe leidt dat rechter Piotr Raczkowski, rechter bij de Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie, op pensioen wordt gesteld – totdat het Hof een uitspraak heeft gedaan naar aanleiding van het antwoord op de in punt I van de verwijzingsbeslissing vervatte vragen;
- III. op grond van artikel 22, lid 1, van de Kodeks postępowania karnego (wetboek van strafvordering) en artikel 267 VWEU de procedure te schorsen totdat het Hof de in punt I vervatte vragen heeft beantwoord.

MOTIVERING

I. Feiten en verloop van de procedure

1. Voorwerp van het hoofdgeding

- a. De Wojskowy Sąd Garnizonowy w Warszawie (militaire rechter in eerste aanleg Warschau, Polen; hierna: „WSG”) heeft B.K., soldaat reservist, zoon van M., verdachte, in de zaak nr. Sg 65/24 schuldig bevonden aan het feit dat:
 - 1) hij zich tijdens dienst [OMISSIS] zonder toestemming buiten zijn eigen militaire eenheid heeft opgehouden [OMISSIS],

[OMISSIS]

[OMISSIS] [details met betrekking tot het gepleegde feit die niet relevant zijn voor de prejudiciële vragen], te weten aan het strafbare feit ex artikel 338, lid 1, van de Kodeks karny (wetboek van strafrecht; hierna: „k.k.”),

waarbij deze feiten als een reeks van strafbare feiten in de zin van artikel 91, lid 1, k.k. zijn gepleegd,

en heeft hem derhalve veroordeeld tot:

[OMISSIS] [details met betrekking tot de opgelegde straf die niet relevant zijn voor de prejudiciële vragen].

- b. De advocaat van de verdachte [OMISSIS] heeft het voornoemde vonnis in zijn geheel betwist en aangevoerd dat:
- de feiten die aan de uitspraak ten grondslag lagen en van invloed waren op de inhoud ervan, onjuist zijn vastgesteld [OMISSIS] [details met betrekking tot de grief die niet relevant zijn voor de prejudiciële vragen];
 - artikel 7 van de Kodeks postępowania karnego (wetboek van strafvordering, hierna: „k.p.k.”) juncto artikel 410 k.p.k. is geschonden door de manier waarop het vergaarde bewijsmateriaal is beoordeeld, en met name omdat het is beoordeeld op een manier die in strijd is met de beginselen van kennis, levenservaring en logische redenering [OMISSIS], waardoor artikel 338, lid 1, k.k. onjuist is toegepast;
 - artikel 424, lid 1, punten 1 en 2, k.p.k. is geschonden doordat de rechter in de motivering van de uitspraak niet heeft vermeld welke feiten hij als niet-bewezen heeft beoordeeld en waarop hij zijn oordeel heeft gegrond, en doordat de rechtsgrond van de uitspraak niet is vermeld, met name met betrekking tot de vaststelling dat de verdachte de militaire eenheid zonder toestemming heeft verlaten;
 - artikel 53, lid 2, k.k. is geschonden doordat bij de veroordeling geen rekening is gehouden met de wettelijke criteria voor straftoemeting en het verzoek om de zaak voorwaardelijk zonder besluit te beëindigen, buiten beschouwing is gelaten;
 - en heeft op grond van artikel 437, leden 1 en 2, k.p.k. verzocht om wijziging/vernietiging van het bestreden vonnis in zijn geheel en terugverwijzing van de zaak naar de WSG.

2. Verloop van de procedure

- a. In de fase van het vonnis wijzen zijn er bij de Wojskowy Sąd Okręgowy w Warszawie (militaire rechter in tweede aanleg Warschau, Polen; hierna: „WSO”) twijfels gerezen met betrekking tot de uitlegging van de in de prejudiciële vragen vermelde bepalingen van het Unierecht omdat de zaak in hoger beroep is toegewezen aan een rechtsprekende formatie van drie rechters waarin een rechter zitting heeft aan wie door de Krajowa Rada Sądownictwa (nationale raad voor de rechtspraak, Polen; hierna: „KRS”),

samengesteld op grond van de Ustawa o zmianie ustawy o KRS oraz niektórych ustaw (wet tot wijziging van de wet inzake de KRS en enkele andere wetten) van 8 december 2017 (Dz. U. van 2018, volgnr. 3; hierna: „wet inzake de KRS van 8 december 2017”), op 22 oktober 2025 het recht is geweigerd om een intentieverklaring neer te leggen in de zin van artikel 69, lid 1, van de Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (wet betreffende de organisatie van de gewone rechterlijke instanties; hierna: „p.u.s.p.”), op grond waarvan een rechter die de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt zijn ambt kan blijven uitoefenen; daarbij is de KRS tevens voorbijgegaan aan het arrest van het Hof van 3 juli 2025 in de gevoegde zaken C-646/23 (Lita) en C-661/23 (Jeszek), waarin het Hof heeft geoordeeld dat [een regeling die] de pensionering van een rechter [voorschrijft] – waarbij niet wordt aangegeven waarom deze regeling is ingevoerd en niet wordt gewezen op een zwaarwegend algemeen belang – in strijd is met het Unierecht.

- b. De rechter in kwestie is op 29 januari 2013 bij besluit nr. 1130-2-2013 van de president van Polen van 24 januari 2013 als rechter bij de WSO benoemd.
- In juli 2017 is hij vanwege zijn gezondheidstoestand bij beslissing van de Wojskowa Komisja Lekarska (militaire medische commissie, Polen) ongeschikt bevonden voor de militaire dienst, maar wel geschikt om het ambt van rechter uit te oefenen. Om die redenen heeft rechter Piotr Raczkowski op grond van artikel 35, lid 4, van de Ustawa – Prawo o ustroju sądów wojskowych (wet inzake de organisatie van de militaire rechterlijke instanties) van 21 augustus 1997 (hierna: „p.u.s.w.”) bij de toenmalige KRS een verzoek ingediend tot overplaatsing naar een gelijkwaardige post van rechter bij een gewone rechterlijke instantie.
 - De KRS heeft bij besluit nr. 239/2017 van 25 juli 2017 aan de president van Polen voorgesteld om dit verzoek tot benoeming tot rechter bij (overplaatsing naar) een gewone rechterlijke instantie in te willigen.
 - Bij besluit nr. 1130.126.2021 van 27 december 2021 – dat wil zeggen 4,5 jaar na indiening van het verzoek – heeft de president dit verzoek zonder motivering afgewezen.
 - In verband met de inwerkingtreding per 22 april 2022 van artikel 233 van de Ustawa o obronie Ojczyzny (wet inzake de defensie van het vaderland) heeft de president van de WSG bij besluit nr. 83 in opdracht van de minister van Defensie beslist de rechter uit het beroepsleger te ontslaan, waarbij deze op grond van het voornoemde artikel 233 van de wet inzake de defensie van het vaderland, gelezen in samenhang met artikel 70, lid 2, van de p.u.s.w., als rechter bij de WSO mocht aanblijven.

- Vanaf maart 2023 vervult rechter Piotr Raczkowski zijn ambt wederom bij de WSO.
- Op 28 juli 2023 heeft de Sejm (een van de kamers van het Poolse parlement) de Ustawa o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (wet tot wijziging van het burgerlijk wetboek en bepaalde andere wetten; Dz. U. van 2023, volgnr. 1615; hierna: „wijzigingswet van 28 juli 2023”) aangenomen, waarbij onder meer uit artikel 233 van de wet inzake de defensie van het vaderland een bepaling betreffende rechters is geschrapt, terwijl een [vergelijkbare] bepaling betreffende openbaar aanklagers is behouden. Tevens is in deze wijzigingswet een artikel 13 opgenomen waarin is bepaald dat een militaire rechter die uit het beroepsleger is ontslagen – dat wil zeggen Piotr Raczkowski die als lid van een rechtsprekende formatie van drie rechters aan de onderhavige zaak in hoger beroep is toegewezen – op pensioen wordt gesteld.
- De WSO heeft bij de beslissingen van 9 en 13 november 2023 in de zaken nr. SA 33/23 en SA 22/23 prejudiciële vragen aan het Hof gesteld [zaaknummers bij het Hof: C-646/23 (Lita) en C-661/23 (Jeszek)] en tegelijkertijd de toepassing van de bepalingen van de wijzigingswet van 28 juli 2023 opgeschort.
- Op 3 juli 2025 heeft het Hof een arrest gewezen in de gevoegde zaken C-646/23 (Lita) en C-661/23 (Jeszek), waarin onder andere is geoordeeld dat de bepalingen van nationaal recht op grond waarvan een militaire rechter op pensioen wordt gesteld, in strijd zijn met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU en het beginsel van voorrang van het Unierecht. Bovendien heeft het Hof erop gewezen dat nationale rechterlijke instanties en alle andere autoriteiten van de betrokken lidstaat derhalve verplicht zijn om een nationale regeling die de vervroegde pensionering van een rechter voorschrijft, buiten toepassing te laten wanneer die regeling in strijd met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU is vastgesteld, wat met zich meebrengt dat een rechter die krachtens die regeling vervroegd op pensioen is gesteld, in zijn ambt moet worden hersteld.
- In verband met het voornoemde arrest van het Hof van 3 juli 2025 heeft de minister van Justitie op 16 juli 2025 beslist artikel 13 van de wijzigingswet van 28 juli 2023, dat de vervroegde pensionering van een rechter voorschrijft, buiten beschouwing te laten aangezien deze bepaling was ingevoerd in strijd met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU. Dientengevolge heeft de minister vastgesteld dat rechter Piotr Raczkowski in dienst bij de WSO blijft. Overeenkomstig artikel 32, lid 1, p.u.s.w. heeft de minister van Justitie de KRS en de minister van Defensie hiervan in kennis gesteld.

- Op 22 juli 2025 – dus meer dan zes maanden voordat hij de leeftijd van 65 jaar heeft bereikt – heeft rechter Piotr Raczkowski een intentieverklaring in de zin van artikel 69, lid 1, p.u.s.p. en een gezondheidsverklaring ingediend. De verklaring werd, door tussenkomst van het bureau van de KRS en de minister van Justitie, aan de KRS gericht.
- Op 22 oktober 2025 heeft de KRS die was samengesteld op grond van de wet inzake de KRS van 8 december 2017, rechter Piotr Raczkowski het recht ontzegt een intentieverklaring inzake het blijven uitoefenen van het ambt van rechter nadat hij de leeftijd van 65 jaar bereikt, neer te leggen omdat de KRS de procedure betreffende de verdere uitoefening van het ambt door deze rechter van de WSO had beëindigd op grond van artikel 41 van de wet inzake [de KRS] van 12 mei 2011 (Dz. U. van 2024, volgnr. 1186), gelezen in samenhang met artikel 69, lid 1b, p.u.s.p. In de motivering van het besluit is aangegeven dat rechter Piotr Raczkowski met ingang van 15 november 2023 op pensioen was gesteld ten gevolge van de inwerkingtreding van de wijzigingswet van 28 juli 2023, waarin in artikel 10 is bepaald dat uit artikel 233 van de wet inzake de defensie van het vaderland een bepaling betreffende rechters wordt geschrapt (terwijl een vergelijkbare bepaling betreffende openbaar aanklagers is behouden), en waarin in artikel 13 is bepaald dat een militaire rechter die uit het beroepsleger is ontslagen op pensioen wordt gesteld. Om die redenen heeft de KRS de intentieverklaring van de rechter inzake het blijven uitoefenen van zijn ambt niet-ontvankelijk verklaard. Tijdens het bespreken van dit besluit stelden de leden van de nieuwe KRS dat de uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie geen bindende kracht hebben noch wijzigingen in de geldende wetgeving met zich brengen, en dat de inhoud van de uitspraken alleen aan de staat is gericht. Er is tevens gesteld dat het Hof in het betreffende arrest heeft geoordeeld dat de rechter alleen die zaak waarin hij vragen had gesteld, mag afdoen. Bovendien heeft de KRS vastgesteld dat het besluit van de minister van Justitie om artikel 13 van de wijzigingswet van 28 juli 2023 buiten beschouwing te laten aangezien deze bepaling in strijd met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, was ingevoerd, de wet schendt. Hierbij moet worden benadrukt dat de KRS tot dit besluit is gekomen zonder over het persoonsdossier van de rechter te beschikken, maar wel op basis van de kennisgeving van de minister van Justitie betreffende de inhoud van het arrest van het Hof van 3 juli 2025 en de genomen beslissingen om artikel 13 van de wijzigingswet van 28 juli 2023 buiten beschouwing te laten. Voorts moet erop worden gewezen dat de KRS voordien geen definitief besluit heeft genomen om de rechter op pensioen te stellen (artikel 35, lid 2, p.u.s.w.) en geen rekening heeft gehouden met de in voorbereiding zijnde wetwijzigingen in dit verband.

II. Toepasselijke bepalingen

1. Artikel 69 van de Ustawa – Prawo o ustroju sądów powszechnych (wet betreffende de organisatie van de gewone rechterlijke instanties) van 27 juli 2001 (p.u.s.p.):

„Lid 1. Een rechter gaat met pensioen op de dag dat hij de leeftijd van 65 jaar bereikt, tenzij hij uiterlijk zes maanden en niet eerder dan twaalf maanden voordat hij deze leeftijd heeft bereikt, bij de KRS een verklaring indient houdende zijn intentie om zijn ambt te blijven uitoefenen en daarbij een volgens de voorschriften voor kandidaat-rechters uitgereikt attest overlegt waaruit blijkt dat zijn gezondheidstoestand hem toestaat zijn taken als rechter te vervullen.

[...]

Lid 1b. De KRS kan ermee instemmen dat een rechter zijn ambt blijft uitoefenen indien daarmee een rechtmatig belang van rechtsbedeling of een zwaarwegend maatschappelijk belang wordt gediend, rekening houdend met het rationele gebruik van de personele middelen van de gewone rechterlijke instanties en met de behoeften die voortvloeien uit de werklast van de verschillende rechterlijke instanties. Het besluit van de KRS is definitief. Indien de procedure met betrekking tot het aanblijven van een rechter nog niet is beëindigd wanneer de betrokken rechter de in lid 1 bedoelde leeftijd bereikt, blijft deze aan totdat deze procedure is beëindigd.

[...]

Lid 3. Indien de KRS de in lid 1b bedoelde instemming verleent, kan de rechter slechts aanblijven tot hij de leeftijd van 70 jaar heeft bereikt. Deze rechter kan, met inachtneming van een termijn van drie maanden, met pensioen gaan door een verklaring in die zin bij de KRS in te dienen. De termijn wordt verlengd met de niet-opgenomen vakantiedagen waar de rechter tot de afloop van de termijn recht op heeft. Op verzoek van de rechter kan de KRS ermee instemmen dat hij voor de afloop van de termijn met pensioen gaat.”

2. Artikel 70, lid 1, van de Ustawa – Prawo o ustroju sądów wojskowych (wet inzake de organisatie van de militaire rechterlijke instanties) van 21 augustus 1997 (p.u.s.w.):

„De bepalingen van [...] artikel 69, lid 1 en leden 1b-2a, [...] p.u.s.p. zijn van overeenkomstige toepassing op de militaire rechterlijke instanties [...].”

3. Ustawa o Krajowej Radzie Sądownictwa (wet betreffende de KRS) van 12 mei 2011:

„Artikel 41. De KRS beëindigt de procedure indien een besluit onnodig of ontoelaatbaar is.

[...]

Artikel 43. 1. Een besluit van de KRS wordt definitief wanneer het niet vatbaar is voor beroep.

[...]”

III. Noodzaak van beantwoording van de vragen

1. De verwijzende rechterlijke instantie is een „rechterlijke instantie” in de zin van het Unierecht. Op de zaak in het hoofdgeding, die een strafrechtelijke procedure betreft, zijn namelijk onder andere van toepassing de bepalingen van richtlijn 2016/343 betreffende de versterking van bepaalde aspecten van het vermoeden van onschuld en van het recht om in strafprocedures bij de terechtzitting aanwezig te zijn (PB 2016, L 65, blz. 1), dit overeenkomstig artikel 2 van die richtlijn.
2. De rechtsprekende formatie van de verwijzende rechterlijke instantie die de zaak in het hoofdgeding behandelt, bestaat uit drie rechters. Een van de leden van de rechtsprekende formatie is een rechter die overeenkomstig artikel 69, lid 1, p.u.s.p., gelezen in samenhang met artikel 70, lid 1, p.u.s.w., bij de KRS een intentieverklaring heeft ingediend inzake het blijven uitoefenen van zijn ambt na het bereiken van de pensioenleeftijd. In deze verklaring heeft de rechter geëist dat zijn zaak wordt behandeld door de KRS in een samenstelling die waarborgen biedt voor onafhankelijkheid van de politieke macht, aangezien alleen een onder dergelijke omstandigheden genomen besluit kans maakt om in het rechtsverkeer stand te houden.
3. Dezelfde rechter, zetelend als alleensprekende rechter, heeft tevens verzoeken om een prejudiciële beslissing ingediend als gevolg waarvan het Hof op 3 juli 2025 een arrest in de gevoegde zaken C-646/23 (Lita) en C-661/23 (Jeszek) heeft gewezen (EU:C:2025:519; hierna: „arrest Lita en Jeszek”).
4. Ter zitting van [...] 2025 heeft de KRS de procedure tot het verlenen van toestemming voor de verdere uitoefening van het ambt door deze rechter beëindigd omdat de zaak zonder voorwerp was geraakt (zaak nr. 507.48.2025). De KRS heeft in wezen geoordeeld dat de rechter al op pensioen was gesteld op grond van artikel 13 van de wijzigingswet van 28 juli 2023, gelezen in samenhang met artikel 233 van de wet inzake de defensie van het vaderland van 11 maart 2022. Bijgevolg heeft de KRS geconcludeerd dat het onnodig is om een besluit te nemen inzake het verlenen van toestemming voor de verdere uitoefening van het ambt. Het zou namelijk ontoelaatbaar zijn om toestemming te verlenen voor de verdere

- uitoefening van het ambt van rechter (dus voor het niet op pensioen stellen van de rechter) in een situatie waarin deze rechter al met pensioen zou zijn.
5. De wetsbepalingen op grond waarvan de rechter die lid is van de rechtsprekende formatie in de onderhavige zaak, op pensioen was gesteld en op grond waarvan de procedure voor de KRS is beëindigd, waren voorwerp van het arrest Lita en Jeszek. In dat arrest heeft het Hof in wezen geoordeeld dat dergelijke bepalingen in strijd zijn met artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU (arrest Lita en Jeszek, punt 80). Vanwege de rechtstreekse werking van artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, zijn nationale instanties bijgevolg verplicht deze bepalingen buiten toepassing te laten (arrest Lita en Jeszek, punten 88-89).
 6. In de bovengenoemde omstandigheden is het naar het oordeel van de verwijzende rechterlijke instantie noodzakelijk om het Hof om een prejudiciële beslissing te verzoeken. De verwijzende rechterlijke instantie moet namelijk over een preliminaire kwestie beslissen, namelijk over de regelmatigheid van de samenstelling van de formatie.
 7. De twijfels met betrekking tot de samenstelling betreffen zowel het tijdstip waarop het onderhavige verzoek is ingediend, als het tijdstip waarop de einduitspraak wordt gewezen. Op dit moment is het namelijk – in het licht van enerzijds het arrest Lita en Jeszek en anderzijds het bovengenoemde besluit van de KRS – onduidelijk of de rechter in kwestie nog steeds bevoegd is om recht te spreken. Bovendien zal de rechter, aangezien het bewijsmateriaal door de rechter in tweede aanleg moet worden aangevuld, ten tijde van de einduitspraak in de zaak in het hoofdgeding de wettelijke pensioenleeftijd hebben bereikt, hoewel hij gebruik heeft gemaakt van het recht om zijn ambt te blijven uitoefenen en dus van het recht om nog steeds zitting te nemen in rechtsprekende formaties en recht te spreken. De uitoefening van dit recht is echter afhankelijk van het besluit van de KRS, die momenteel onvoldoende waarborgen biedt voor onafhankelijkheid van de politieke macht.
 8. Opgemerkt moet worden dat de regelmatigheid van de samenstelling van de rechtsprekende formatie van belang kan zijn voor het recht van het individu op een bij wet ingesteld gerecht en voor de bindende kracht van de einduitspraak.
 9. Volgens de rechtspraak van het Hof dient elke rechterlijke instantie na te gaan of zij, gelet op haar samenstelling, een onafhankelijk en onpartijdig gerecht is dat vooraf bij wet is ingesteld, indien daarover ernstige twijfel rijst. Deze verificatie is in een democratische samenleving noodzakelijk voor het vertrouwen van de justitiabelen in de rechterlijke instanties. In die zin vormt een dergelijke controle een wezenlijk vormvoorschrift waarvan de eerbiediging de openbare orde raakt en dat ambtshalve moet worden getoetst (arrest van het Hof van 26 maart 2020, Heroverweging Simpson/Raad en

HG/Commissie, C-542/18 RX-II en C-543/18 RX-II, EU:C:2020:232, punt 57 en aldaar aangehaalde rechtspraak). De verwijzende rechter voegt hieraan toe dat deze toetsing in elke fase van de procedure dient plaats te vinden, hetgeen op zijn beurt objectief gezien de noodzaak rechtvaardigt om vragen over de uitlegging van het Unierecht aan het Hof voor te leggen.

IV. Met betrekking tot de prejudiciële vragen

1. De belangrijkste problemen die door de verwijzende rechter zijn vastgesteld, hebben betrekking op de verenigbaarheid met het Unierecht van:
 - 1) het mechanisme van het verlenen van toestemming voor het aanblijven van rechters door de KRS in een samenstelling die geen waarborgen voor onafhankelijkheid biedt, ook met het oog op het definitieve karakter van de besluiten van de KRS;
 - 2) de praktijk waarbij de KRS bij het verlenen van toestemming voor het aanblijven van rechters voorbijgaat aan de gevolgen van het arrest Lita en Jeszek;
 - 3) de gevolgen van de uitspraak van het Hof voor de regelmatigheid van de samenstelling van de rechtsprekende formatie, waaronder de mogelijkheid om het ambt van rechter te blijven uitoefenen.
2. De verwijzende rechter wijst erop dat zowel het Hof van Justitie van de Europese Unie als het Europees Hof voor de Rechten van de Mens reeds hebben geoordeeld dat de KRS in haar huidige samenstelling geen waarborgen biedt voor onafhankelijkheid van de politieke macht [arrest van het Hof van 21 december 2023, Krajowa Rada Sądownictwa (Aanblijven van een rechter), C-718/21, EU:C:2023:1015, punt 63; arrest van het EHRM van 23 november 2023; Wałęsa t. Polen, verzoeknr. 50849/21, CE:ECHR:2023:1123JUD005084921, punt 324].
3. De betwiste wijziging van de regels voor de benoeming van de uit de rechters gekozen leden van de KRS beïnvloedt duidelijk het functioneren van dit orgaan. De praktijk van de KRS is onder andere zichtbaar in het terzijde leggen van de rechtspraak van het Hof bij de uitoefening van de bevoegdheden van de KRS alsmede in het actief betwisten van het belang van verdragen en de voornoemde rechtspraak door het verschijnen voor en deelnemen aan procedures bij de Trybunał Konstytucyjny (grondwettelijk hof, Polen) met de intentie de werking van het Unierecht in Polen te beperken.
4. Naast de bevoegdheid om kandidaten voor rechters aan de president van Polen voor te dragen, is de KRS onder andere bevoegd om toestemming te verlenen voor het aanblijven van rechters na het bereiken van de pensioenleeftijd.

5. In dit verband moet allereerst worden verwezen naar het tweede vastgestelde probleem, dat betrekking heeft op het voldoen van de samenstelling van de rechtsprekende formatie aan de vereisten betreffende doeltreffende rechtsbescherming zowel ten tijde van indiening van het onderhavige verzoek als tot het tijdstip waarop de rechter die in deze formatie zitting heeft, met pensioen gaat.
6. Zoals reeds aangegeven is de voor de KRS aanhangige procedure beëindigd omdat de KRS heeft geconcludeerd dat de in het arrest Lita en Jeszek betwiste bepalingen van nationaal recht nog steeds kunnen worden toegepast en van invloed kunnen zijn op de hoedanigheid van de rechter, waaronder zijn bevoegdheid om in rechtsprekende formaties zitting te nemen. Tegelijkertijd is het besluit van de KRS tot beëindiging van de procedure definitief, hetgeen betekent dat het niet door een rechter op wettigheid kan worden getoetst. Bovendien is de procedure inzake het verlenen van toestemming voor de verdere uitoefening van het ambt van rechter in het licht van het besluit van de KRS beëindigd, waardoor artikel 6[9], lid 1b, [eerste] volzin, p.u.s.p. – op grond waarvan een rechter zelfs na het bereiken van de pensioenleeftijd zijn ambt kan blijven uitoefenen – niet van toepassing is. In die omstandigheden vraagt de verwijzende rechterlijke instantie zich af of deze praktijk verenigbaar is met het Unierecht, en bijgevolg of het toegestaan is om een volgens een dergelijke praktijk genomen besluit van de KRS buiten toepassing te laten, en welke gevolgen dit heeft voor de samenstelling van de rechtsprekende formatie en de hoedanigheid van de rechter.
7. Daarnaast heeft de afhankelijkheid van de KRS van de politieke macht gevolgen voor de samenstelling van de verwijzende rechterlijke instantie, gezien het naderende tijdstip waarop de rechter de pensioenleeftijd bereikt en het daaruit vloeiende risico dat de zaak in het hoofdgeding niet voor dat tijdstip kan worden afgedaan. Indien het Hof oordeelt dat het besluit [van de KRS] tot beëindiging van de procedure onverenigbaar is met het Unierecht, zal het verzoek van de rechter om toestemming voor het blijven uitoefenen van zijn ambt nog steeds voor de KRS aanhangig zijn en door dit orgaan inhoudelijk kunnen worden behandeld. Ongeacht de uitkomst kan de bindende kracht van een besluit van de KRS in deze zaak echter niet worden gewaarborgd omdat de KRS afhankelijk is van de politieke macht. Daarom kan niet met zekerheid worden gesteld of een dergelijk besluit door andere nationale instanties zal worden gerespecteerd, zelfs indien de KRS toestemming aan de rechter verleent voor het blijven uitoefenen van zijn ambt. Deze kwestie is van aanzienlijk belang, omdat die van invloed is op het recht van het individu op een bij wet ingesteld gerecht in gevallen waarin in de rechtsprekende formatie een rechter zitting heeft op wie een dergelijk besluit betrekking heeft, zoals in de zaak in het hoofdgeding, en bijgevolg op de bindende kracht van de einduitspraak.

8. De oplossing hiervoor ligt volgens de verwijzende rechterlijke instantie in artikel 69, lid 1b, [derde] volzin, p.u.s.p. Indien het Hof oordeelt dat het in strijd is met het Unierecht om de KRS – in een samenstelling die geen waarborgen biedt voor onafhankelijkheid van de politieke macht – de bevoegdheid toe te kennen om toestemming te verlenen voor het blijven uitoefenen van het ambt van rechter, zou een rechter die een dergelijk verzoek bij de KRS heeft ingediend potentieel zijn ambt mogen blijven uitoefenen totdat hij de uitgestelde pensioenleeftijd heeft bereikt of tot het moment dat de KRS opnieuw regelmatig is samengesteld. De twijfels van de verwijzende rechterlijke instantie betreffen dus de bevoegdheid van de huidige KRS en de gevolgen daarvan voor de hoedanigheid van een rechter die om toestemming voor het blijven uitoefenen van zijn ambt heeft verzocht.

V. Met betrekking tot opschorting van toepassing van de bepalingen van nationaal recht en schorsing van de procedure

1. In de ongebruikelijke processuele situatie waarin de verwijzende rechterlijke instantie zich bevindt, is de enige vanuit het oogpunt van het Unierecht toelaatbare oplossing de toepassing van de in punt III van het dictum van de beslissing genoemde bepalingen op te schorten.

Uit de rechtspraak van het Hof volgt dat artikel 19, lid 1, tweede alinea, VEU, gelezen in het licht van artikel 47 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, een rechtstreekse werking heeft. Deze bepaling legt de lidstaten een duidelijke, nauwkeurige en onvoorwaardelijke resultaatsverplichting op met betrekking tot de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de rechterlijke instanties die gehouden zijn het Unierecht uit te leggen en toe te passen, alsook het vereiste dat die instanties vooraf bij wet zijn ingesteld. Ook nationale rechterlijke instanties, als organen van een lidstaat, dienen de volledige doeltreffendheid van deze bepaling te waarborgen, zo nodig door de toepassing van alle daarmee in strijd zijnde bepalingen van nationaal recht op te schorten [arrest van 13 juli 2023, YP e.a. (Opheffing van immuniteit en schorsing van een rechter), C-615/20 en C-671/20, EU:C:2023:562, punt 63 en aldaar aangehaalde rechtspraak].

Een vergelijkbare verplichting is vervat in het in artikel 4, lid 3, VEU neergelegde beginsel van loyale samenwerking. Op grond van dat artikel zijn nationale rechterlijke instanties verplicht de bepalingen van het Unierecht die een rechtstreekse werking hebben, volledig toe te passen, en een effectieve bescherming van de door het Unierecht aan de justitiabelen verleende rechten te bieden. In de onderhavige zaak betekent dit dat het recht op een bij wet ingesteld gerecht moet worden gewaarborgd zodat de partijen in het geding daadwerkelijke rechtsbescherming kunnen genieten [arrest van het Hof van 5 juni 2023, Commissie/Polen (Onafhankelijkheid en

privéleven van rechters), C-204/21, EU:C:2023:442, punt 78 en aldaar aangehaalde rechtspraak].

Bovendien vereist het beginsel van daadwerkelijke rechtsbescherming – en meer in het algemeen de verplichting om volle werking van het Unierecht te waarborgen – dat de nationale rechter voorlopige maatregelen kan gelasten ter verzekering van de volle werking van de te geven rechterlijke uitspraak [arresten van het Hof: van 13 maart 2007, Unibet, C-432/05, EU:C:2007:163, punt 67 en aldaar aangehaalde rechtspraak; en van 6 oktober 2021, W.Ż. (Kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy – Benoeming), C-487/19, EU:C:2021:798, punt 142 en aldaar aangehaalde rechtspraak], omdat anders de doeltreffendheid (effet utile) van het mechanisme van prejudiciële verwijzingen in de periode tot de uitspraak van het Hof in gevaar zou zijn, aangezien de rechterlijke instantie belemmeringen zou kunnen ondervinden bij de tenuitvoerlegging van de uitspraak van het Hof. Hetzelfde zou gelden wanneer de partijen in het geding of de nationale instanties zich niet aan dergelijke maatregelen zouden houden [arrest van het Hof van 6 oktober 2021, W.Ż. (Kamer voor bijzondere controle en publieke zaken van de Sąd Najwyższy – Benoeming), C-487/19, EU:C:2021:798, punt 142 en aldaar aangehaalde rechtspraak].

In arrest Lita en Jeszek heeft het Hof geoordeeld dat de verwijzende rechterlijke instantie de toepassing van de bepalingen van nationaal recht die tot gevolg hebben dat een rechter die in haar rechtsprekende formatie zitting heeft op pensioen wordt gesteld, moet kunnen opschorten tot haar uitspraak in de procedure in het hoofdgeding naar aanleiding van het antwoord van het Hof. Deze opschorting brengt ook met zich dat de andere zaken die op de datum van de inwerkingtreding van die maatregel van vervroegde pensionering bij die rechter aanhangig waren, niet aan hem kunnen worden onttrokken om redenen die verband houden met de toepassing van die maatregel, zodat hij de behandeling van die zaken ten minste gedurende die opschorting moet kunnen voortzetten (arrest Lita en Jeszek, punt 93). Bovendien vloeit de bevoegdheid van de rechter om de toepassing van bepalingen van nationaal recht op te schorten rechtstreeks uit het Unierecht, zodat het irrelevant is of deze bevoegdheid aan de rechter op grond van het nationaal recht toekomt (arrest Lita en Jeszek, punt 94).

Bijgevolg is het noodzakelijk om de toepassing van artikel 69, leden 1 en 1a, p.u.s.p., gelezen in samenhang met artikel 70, lid 1, p.u.s.w. zoals hierboven omschreven op te schorten. Dit is des te meer gerechtvaardigd omdat de prejudiciële vragen zelf betrekking hebben op deze bepalingen en hun invloed op het waarborgen van een doeltreffende rechterlijke bescherming voor de partijen in het geding, met inbegrip van hun recht op een bij wet ingesteld gerecht. In een situatie waarin de uitspraak van het Hof bepalend is voor de toepassing door de rechter van de bepalingen die zelf het voorwerp zijn van de prejudiciële vragen, zou het logische gevolg moeten zijn dat de

verwijzende rechter gebruik maakt van de mogelijkheid om de toepassing van deze bepalingen op te schorten.

2. Overeenkomstig artikel 22, lid 1, k.p.k. en artikel 267 VWEU wordt de procedure geschorst indien de behandeling van de zaak door een duurzame belemmering wordt belet. Het indienen van een verzoek om een prejudiciële beslissing – waarvan de behandeling, waaronder de duur van de procedure, uitsluitend van de beslissing van het Hof afhangt – kan ongetwijfeld als een dergelijke belemmering worden beschouwd. In de rechtspraak van de Sąd Najwyższy (hoogste rechterlijke instantie in burgerlijke en strafzaken, Polen) wordt ervan uitgegaan dat het stellen van prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie aan het voornoemde voorwaarde voldoet. Dit standpunt wordt bevestigd door de noodzaak om een uniforme uitlegging van het Unierecht te waarborgen en mogelijke twijfels weg te nemen met betrekking tot de normatieve inhoud van de bepalingen van het Unierecht die de rechter in de betreffende zaak moet toepassen, waartoe het Hof van Justitie van de Europese Unie bij uitsluiting bevoegd is. Aangezien de inhoudelijke behandeling meer dan een jaar kan duren, wordt de procedure geschorst totdat het Hof de gestelde vragen heeft beantwoord.

[OMISSIS] [handtekeningen]

Kennisgeving:

[OMISSIS]

[OMISSIS] [formele aangelegenheden]

[OMISSIS]